

Udviklingsplan for "Nørrevang"

Stabækvej 1, 9850 Hirtshals

2014

Indhold

1. Formål med planen	3
2. Planens tilblivelse og indhold	3
3. Mulige interessefællesskaber. Aftaler og barrierer	4
Mulige interessefællesskaber. Aftaler.....	4
Barrierer, der hindrer fornuftige aftaler/rammer.	5
4. Beskrivelse af bedriften.....	5
Ansatte på bedriften	6
5. Beskrivelse af lokalområdet	6
Infrastruktur i området	6
.....	9
Landskabet og kulturhistoriske forhold	9
Naturen i området	10
Lokale tiltag.....	11
6. Vision og langtidsplaner for bedriften	11
Værdiprofil	11
Vision	12
Planer for de nærmeste år	12
7. Udfordringer og løsningsmuligheder	13
8. Muligheder og interesser.....	14
9. Handlingsplan	14

Bilag 1: Referat af interessentmøde 29.10.2014

Hjørring Kommune

LandboNord

1. Formål med planen

Udviklingsplanen har som mål, at skabe nogle rammer for bedriftens udvikling der holder et godt stykke ud i fremtiden.

Set fra bedriftens side er den vigtigste fordel herved, at det giver en større investeringssikkerhed, som er afgørende for en bæredygtig økonomi for bedriften. Udviklingsplanen giver også ejeren bedre muligheder for at træffe strategiske beslutninger på et oplyst grundlag samt iværksætte de nødvendige handlinger i tide.

Rammer der holder & Rettidig omhu

Udvidelse af et landbrug er sommetider problematisk i forhold til borgernes interesser i lokalområdet – ikke mindst når et landbrugsprojekt præsenteres for borgerne på et sent tidspunkt i planlægningen. F.eks. høring af udkast til en miljøgodkendelse. Et vigtigt element i processen frem mod denne udviklingsplan, har netop været en dialog med borgere i lokalområdet og repræsentanter for relevante interesseforeninger. Dette har givet en helt unik mulighed for skabe gensidig forståelse for hinandens interesser, at få fokus på mulige konflikter samt på mulige fælles tiltag, som er i borgernes interesse.

Tidlig dialog - større forståelse - bedre løsninger. Til gavn for alle.

Sammenfattende kan siges, at udviklingsplanens formål er at

- skabe større investeringssikkerhed for bedriftens ejer
- skabe sammenhæng mellem produktion og lokale landskabs-, natur- og miljøforhold
- minimere lokale konflikter samt udvikle fælles, lokale muligheder
- føre til en handlingsplan for bedriftens ejer

2. Planens tilblivelse og indhold

Udviklingsplanen er blevet til i et samarbejde mellem ejer, LandboNord og Hjørring Kommune. Borgere og repræsentanter der har været inddraget i dialog om bedriftens og lokalområdets interesser, har bidraget med en række indspil til udfordringer og muligheder, der findes i kapitel 7 og 8. Der var følgende væsentlige skridt undervejs:

Februar 2013: Beskrivelse af bedriften p.t. v/ LandboNord

Februar 2013: Registrering og analyse af lokalområdet v /Hjørring Kommune

11.03.2014: Visionsmøde med bedriftens ejer

29.10.2014 : Interessentmøde på Bindslev Hotel (Bilag 1)

Udviklingsplanen indeholder

- en beskrivelse af nu-situationen
- vision og langtidsplaner for bedriften
- en kortlægning af udfordringer samt samspilsmuligheder i lokalområdet
- beskrivelse af aftaler mellem forskellige aktører og en beskrivelse af væsentlige barrierer på vejen frem
- en handlingsplan for ejeren for de næste ca. 5 år

3. Mulige interessefællesskaber. Aftaler og barrierer

Processen omkring denne udviklingsplan har medført en afdækning af mulige interessefællesskaber, ligesom den har afdækket en række barrierer for realiseringen af nogle af disse interesser. De væsentligste interesser og mulige interessefællesskaber og de væsentligste barrierer er samlet nedenfor. Det er desuden anført, om der er p.t. er truffet aftaler om kommende tiltag.

Mulige interessefællesskaber. Aftaler

De vigtigste interesser som kommunen ønsker fremmet i området er følgende:

- At ændringer og udvidelser af produktionsanlæggene ikke påvirker landskabet negativt.
- At naturarealerne langs Uggerby Å som helhed kan udvikles og som helhed kan bevare den naturmæssige tilstand
- At ejeren (fortsat) vil bidrage til pleje af naturarealerne langs Uggerby Å, herunder til afgræsning
- At ejerens arealdispositioner bidrager til den udpegede økologiske forbindelse
- At bedriften bidrager til kommunens mål for reduktion af CO₂

Med hensyn til reduktion af CO₂ er kommunen er i gang med en generel indsats overfor alle landbrug. Metoden er gennem de jævnlige miljøtilsyn og diverse kampagner, at få ejerne til frivilligt at spare energi og producere energi.

Der er p.t. ikke truffet nogen aftaler mellem kommunen og bedriften.

De øvrige interessenter i området har udtrykt følgende væsentlige ønsker:

- Udvikle nye oplevelsesmuligheder i forbindelse med bedriften og i området
- Få begrænset gylleudkørsel om natten
- Løbende at få større viden om og indsigt i produktionen og planer for bedriften
- Mere fokus på bedriften og landbrugets betydning lokalt og i kommunen

Der er p.t. ikke truffet nogen aftaler mellem interessenterne og bedriftens ejer.

Barrierer, der hindrer fornuftige aftaler/rammer.

- Løbende nye miljøregler, der spænder ben for en langtidsplanlægning og investeringssikkerhed
- Stive regler vedrørende beskyttede naturarealer (§3-natur), der gør det uinteressant for ejeren at gå seriøst ind i et arbejde for at beskytte/pleje natur endside oprette nye naturarealer
- Løbende nye dyrevelfærdsregler, der stiller øgede krav til investeringer
- Mange og til dels ufornuftige krav koblet til støtteordninger for afgræsning af naturarealer, der gør ordningerne uinteressante for ejeren

Det ville være ideelt, hvis kommunen kunne anlægge en helhedsvurdering af bedriftens negative og positive påvirkninger af miljøet og lokalområdet. Ejeren kunne derved opnå visse lempelser i de lovmæssige miljøkrav og naturbeskyttelseskrav til gengæld for en eller flere af de nævnte værdiskabende indsatser.

4. Beskrivelse af bedriften

Bedriften ejes i privateje af Karsten Skriver Weinkouff, der har erhvervet ejendommen i fri handel i 1979. Produktionen er løbende udvidet, og der er tilkøbt andre ejendomme og jordtilliggender. På ejendommen er der mælkeproduktion fra ca. 340 årskøer med fuldt opdræt, totalt ca. 720 dyreenheder. Jordtilliggendet udgør totalt ca. 296 hektar, heraf 270 hektar der anvendes til produktionen. Der er således ikke sammenhæng mellem det antal dyreenheder, der produceres på den samlede bedrift, og det jordtilliggende der er til ejendommene. Den overskydende mængde husdyrgødning afsættes på lokale aftaler.

Kortet viser ejede og forpagtede arealer til Nørrevang

Ansatte på bedriften

Karsten Weinkouff har 4 ansatte på den samlede bedrift, hvoraf 2 er udlændinge. Der er 2 ledende medarbejdere med ansvaret for hhv. stalden og marken. Der lægges vægt på at finde en passende balance mellem uddelegering og kontrol, hvorfor der følges løbende op på kvaliteten af det arbejde, der udføres på bedriften.

Det prioriteres at udføre alt markarbejdet selv. Det giver fleksibilitet i spidsbelastningsperiode, at der kan flyttes mandskab fra mark til stald og omvendt.

Bedriftens udvikling

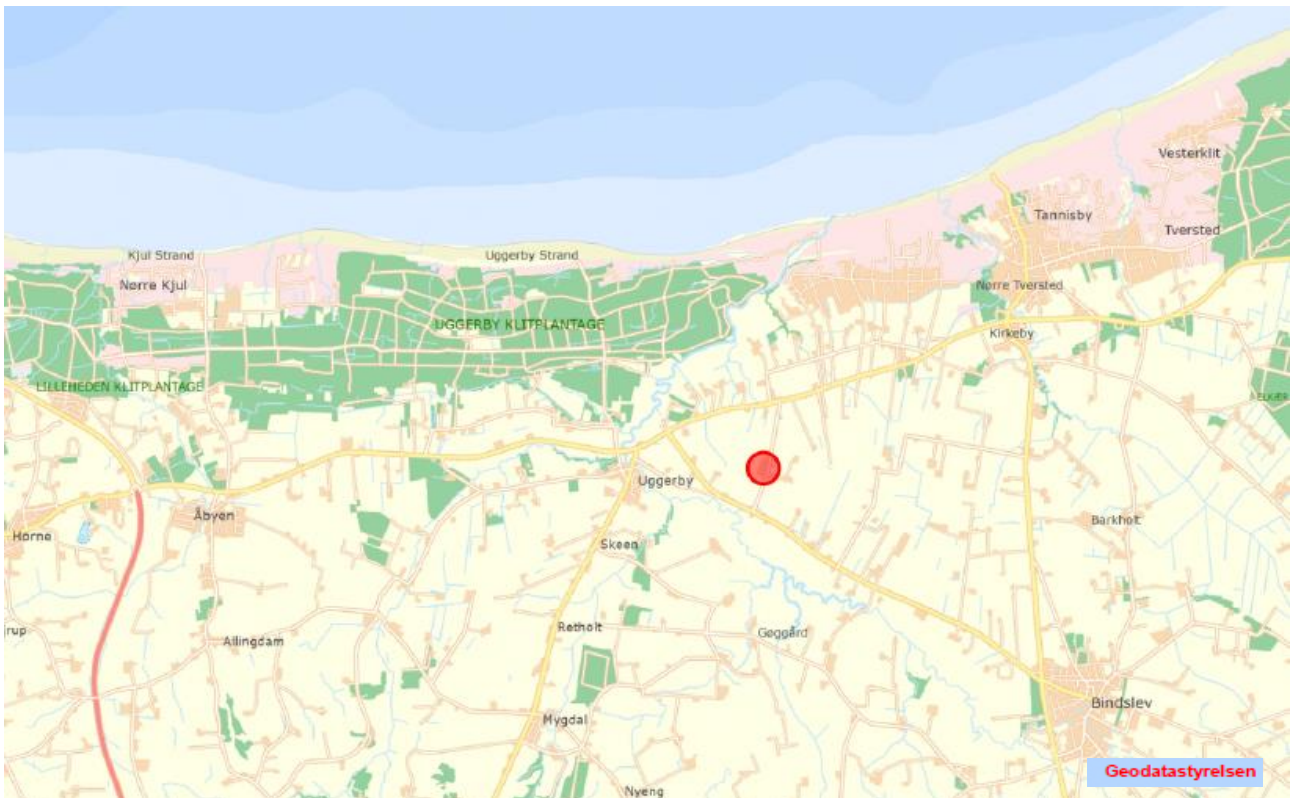
Nørrevang er købt i fri handel i 1979, hvor Carsten var 19 år gammel. Da var der 22 ha og plads til 25 søer. Ejendommen blev drevet de første 15 år som et I/S sammen med faderen. Bedriften er herefter løbende udvidet, og der er gennem perioden frem til i dag tilkøbt 5 ejendomme. Bedriften er én af de største mælkeproduktioner i området.

5. Beskrivelse af lokalområdet

Infrastruktur i området

Ejendommen er placeret ca. 500 m syd for landevejen rute 597, en landevej af god kvalitet og med en rimelig kapacitet. Ad rute 597 er der ca. 8 km mod vest til den nordjyske motorvej. Ejendommen ligger ca. 2 km fra Uggerby mod nordvest, ca. 3,5 km fra Tversted mod nordøst og ca. 5 km fra Bindslev mod syd.

Bedriftens arealer ligger langt overvejende samlet omkring gården, de fleste syd for landevejen og en mindre del nord for. De fleste arealer kan tilgås uden at skulle igennem hverken Uggerby eller Tversted.

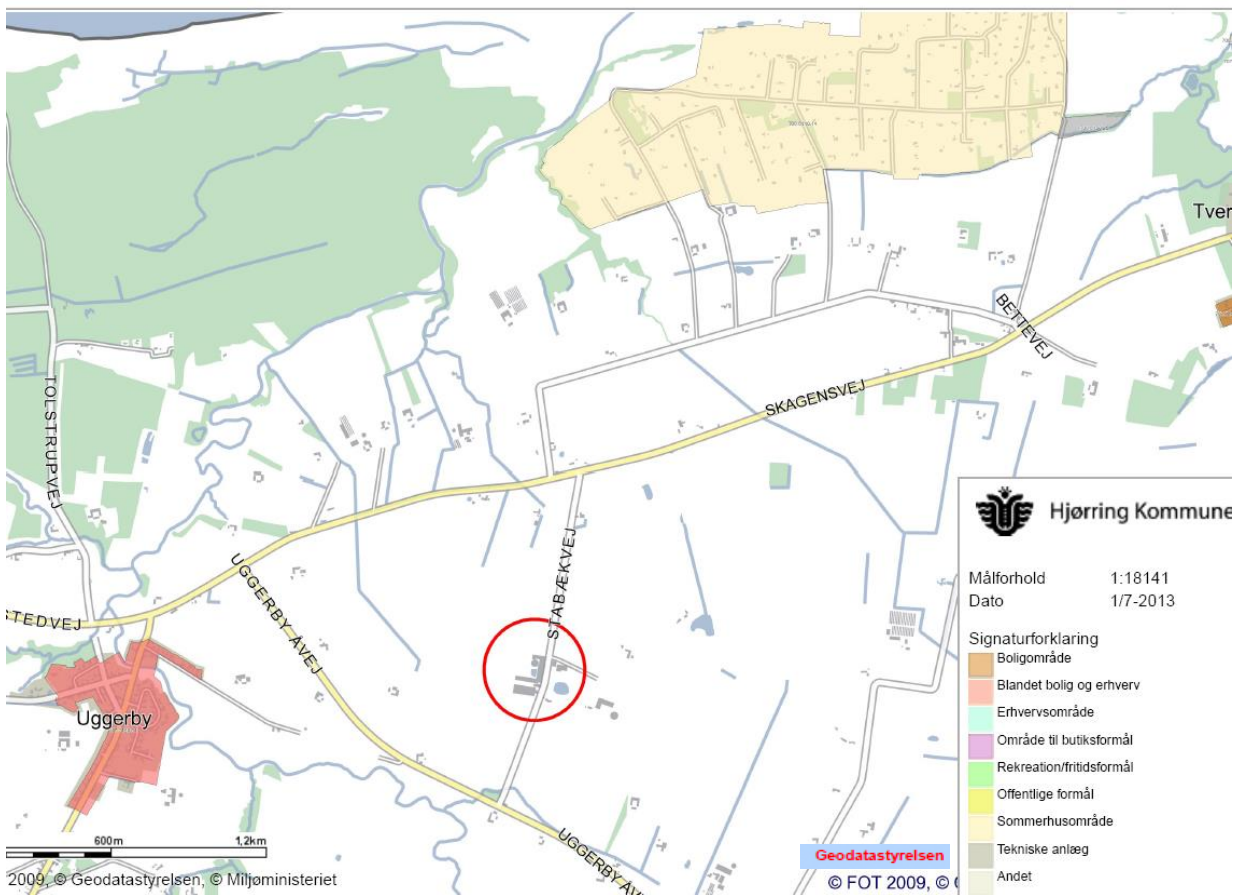

Kortet viser Nørrevangs beliggenhed i forhold til det overordnede vejnet og nærliggende landsbyer

Vest for Stabækvej 1 (ca. 1,5 km) er Uggerby udlagt med en kommuneplanramme, der fastlægger områdets anvendelse til byformål, se kortet nedenfor. Der er ikke tale om byzone eller et lokalplanlagt område, hvorfor det ikke har betydning i forhold til husdyrlovens afstandskrav. Uggerby består af ca. 82 husstande og ca. 185 beboere.

Nord for ejendommen (ca. 1,5 km) ligger et sommerhusområde. Den forholdsvis lange afstand betyder sandsynligvis, at sommerhusområdet ikke står i vejen for en udvidelse.

Nærmeste byzone er Tversted, der ligger ca. 2,7 km nordvest for ejendommen. Tversted består af ca. 215 husstande med ca. 550 faste beboere. Tversted omfatter en del sommerhuse.

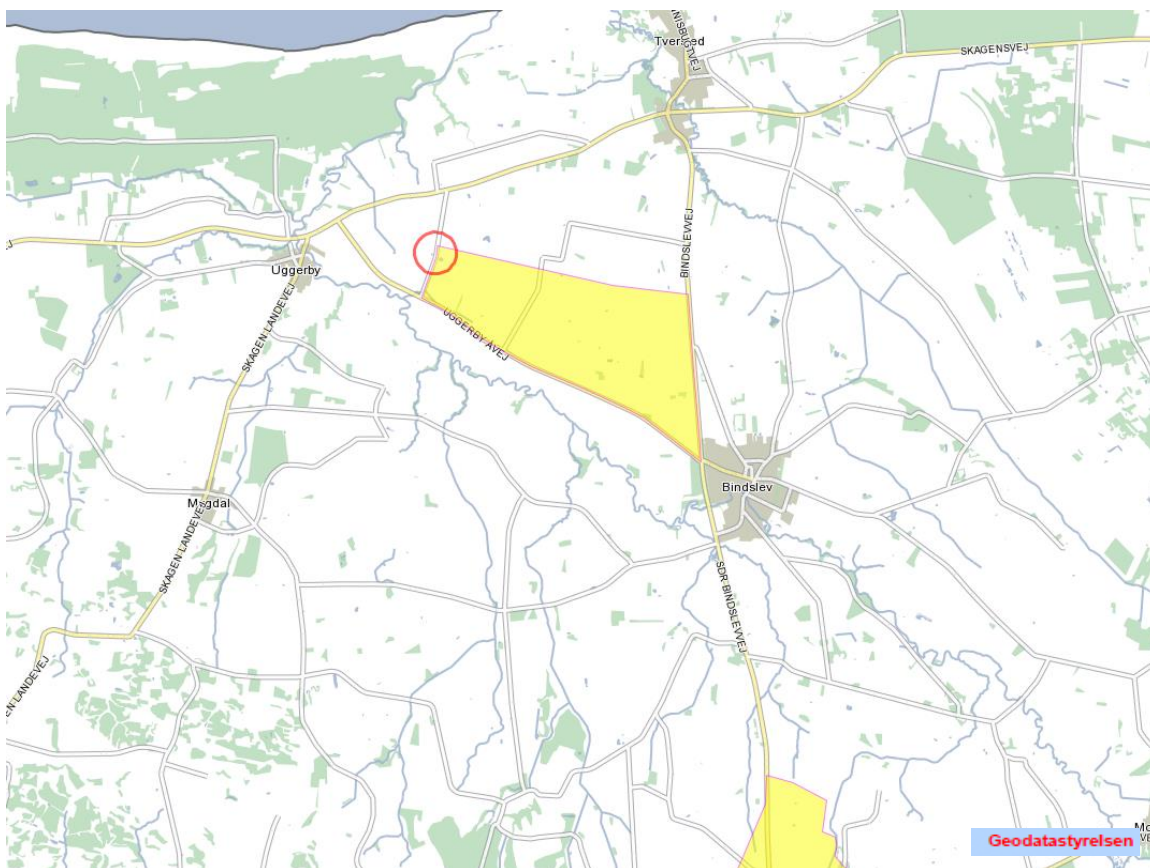
Kortet viser planudpegninger i Kommuneplan 2013

Der er nedlagt bredbåndfiber i Uggerby, men endnu ikke i Tversted. Naturgasnettet er ikke ført frem til hverken Uggerby eller Tversted.

I Kommuneplan 2013 er der udpeget områder, der er "velegnet til placering af store husdyrbrug". De egnede placeringsforslag er valgt ud fra, at de er hensigtsmæssige i forhold til nærhed til områder udpeget til biogasanlæg og nærhed til overordnede trafikveje og vejklasser derover. Ved udpegningen er der desuden taget hensyn til natur- og landskabsfredninger, beskyttet natur og beskyttet landskab samt nabohensyn.

Der ligger en sådan udpegning lige sydøst for Nørrevang.

Kortet viser udpegingerne af områder velegnet til placering af store husdyrbrug (Kommunplan 2013)

Landskabet og kulturhistoriske forhold

Der er ingen landskabsudpeging i umiddelbar nærhed af ejendommen.

I følge Hjørring Kommunes landskabskarakter-kortlægning, ligger Stabækvej 1 indenfor landskabstypen "Landbrugspræget åbent slettelandskab". Denne landskabstype rummer slettearealer med spredt landbrugsbebyggelse. Der er få spredte læhegn i området. Generelt er der få natur- og kulturhistoriske værdier knyttet til disse områder, men Stabækvej 1 ligger tæt på det åbne kystlandskab mod nord med de særlige naturtyper der forefindes i den type landskab. Anlægget ligger tæt på ådalslandskabet omkring Uggerby Å, syd og vest for ejendommen og som ejendommen har flere arealer ned til og indenfor.

Vandløbet og ådalen rummer kulturværdier samt biologiske og rekreative værdier. Vandløbene kan som naturlige linjer i landskabet danne ramme for stier i landskabet, hvortil det kulturhistoriske kan knyttes. Der er derfor flere gode grunde til at sikre, at vandløbet kan fortsætte med at bibringe disse naturnære kvaliteter til landbrugslandskabet ovenfor ådalene.

Gårdens placering i det meget åbne og flade slettelandskab udgør en udfordring når nye udvidelser og anlæg skal designes, placeres og evt. skal indpasses i det åbne landskab. Der skal findes en passende balance mellem synligheden af produktionsapparatet og bevaring af det åbne landskab.

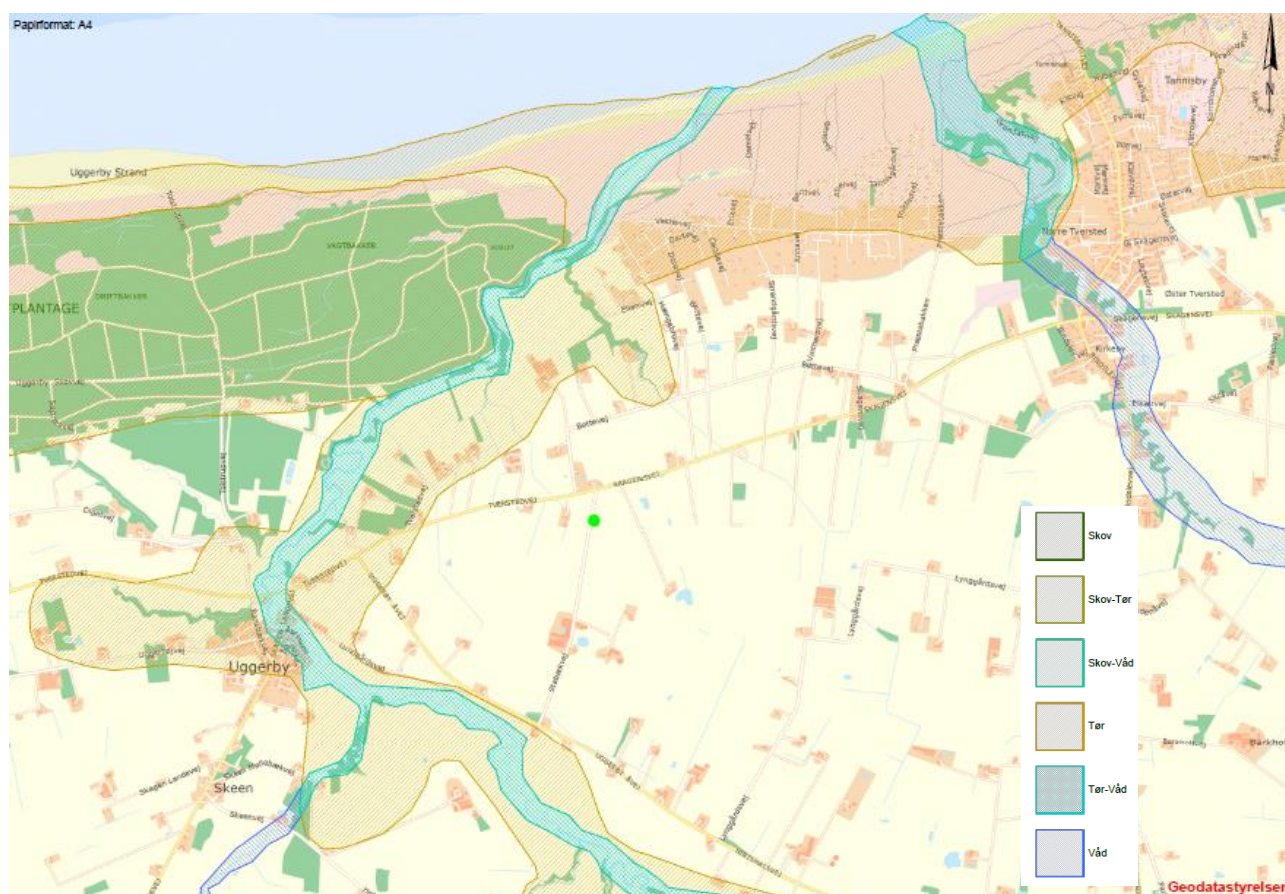
Store gårdanlæg spiller generelt set godt sammen med landbrugslandskabet med dets store vidder, men store elementer som siloer, gylletanke og løsdriftsstalder kan være vanskelige at indpasse, og man skal være opmærksom på, at de højde- og volumenmæssigt kan blive meget

dominerende i landskabet. Nye bygningers placering, udformning og materialevalg bør således vurderes i forhold til deres synlighed i det omgivende landskab.

Det er vigtigt, at driftsbygninger og tilhørende anlæg på en ejendom opleves som et sammenhængende gårdanlæg, hvor de enkelte bygninger ikke fremstår som løsrevet fra helheden. Der skal dog tages et skyldigt hensyn til den interne logistik på bedriften. Bygningerne bør placeres i klynger eller bindes sammen af beplantning, så de fremstår som en samlet helhed.

Naturen i området

Langs Uggerby Å, der omkranser ejendommen mod nord, vest og syd er der i kommuneplanen udpeget flere "økologiske forbindelser". Den tørre og den våde økologiske forbindelse langs med Uggerby Å, er den, der er mest relevant i forhold til Nørrevang.

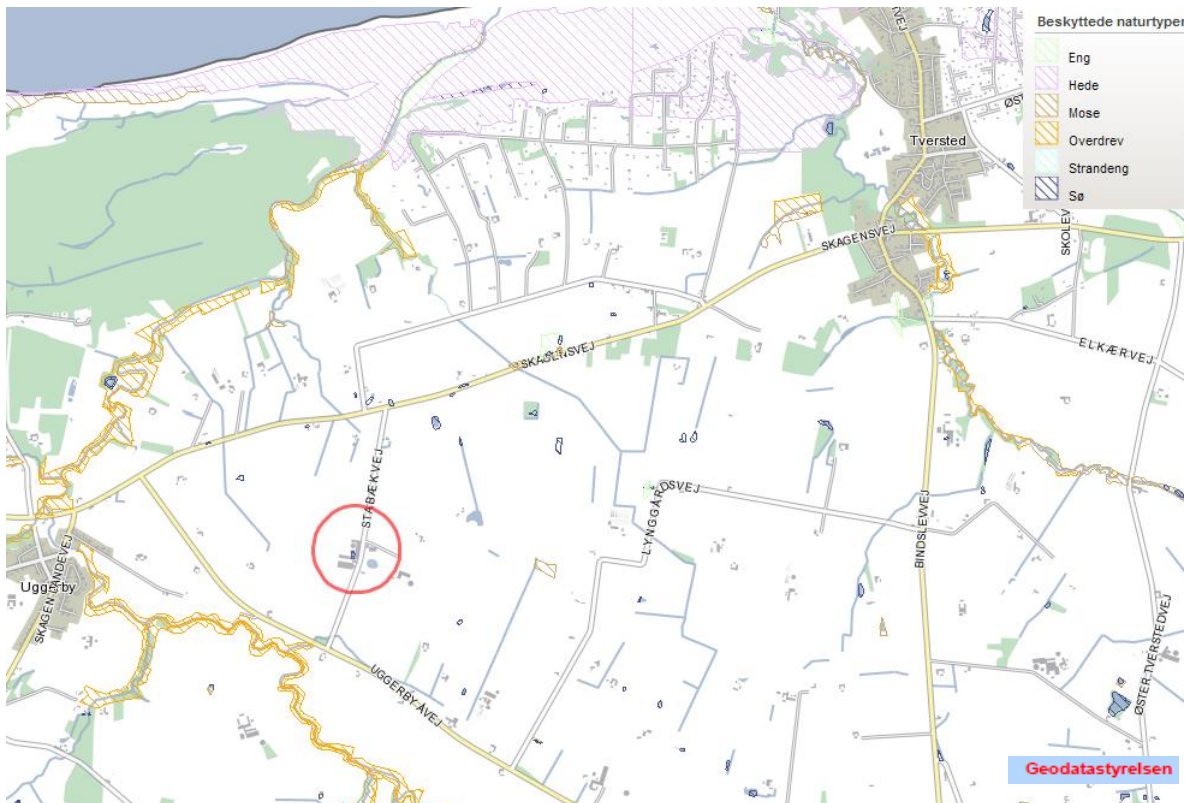

Kortet viser de udpegede "økologiske forbindelser" i området

Der er i kommuneplanen også udpeget et "særligt værdifuldt naturområde", som ses på kortet nedenfor.

Udpegninger i kommuneplanen er ikke direkte bindende for borgerne, og er derfor ikke umiddelbart en hindring for en udvidelse af produktionen. Udpegningerne udtrykker mål, som kommunen skal arbejde for.

Der er registreret et stort område med beskyttet natur langs med åen. Området er præget af naturtypen overdrev, hvoraf en del er tillagt en høj naturmålsætning. Dette har betydning for, hvor meget ammoniak der må udledes fra bedriftens staldbygninger. Der er dog forholdsvist langt til åen og naturarealerne langs med – godt 500 meter. Hedearealerne nord for ejendommen er også beskyttet natur, men afstanden til disse er over 1,5 km.

Kortet viser de beskyttede naturarealer i nærheden af bedriften

Nærmeste Natura 2000 områder ligger omkring 1,5 km fra ejendommen, Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb. En eventuel udvidelse af produktionen på Stabækvej 1 vil næppe være begrænset af krav i forhold til Natura 2000 områderne p.g.a. den forholdsvis store afstand.

Der er ikke registreret Bilag IV arter i umiddelbar nærhed af ejendommen.
Der er ingen udpegede lavbundsarealer i nærheden af ejendommen.

Lokale tiltag

Karsten Weinkouff har selv anlagt en trampesti fra Uggerby Åvej ned til Uggerby Å, ca. 150 meter.

Karsten har desuden i 2013 anlagt minivådområde på eget areal op til Uggerby Å. Formålet med anlægget er at fjerne nitrat fra drænvandet, inden det når åen og dermed havet. Men minivådområdet kan også ses som bidrag til "naturen", d.v.s. et levested for planter, padder, insekter og fugle.

6. Vision og langtidsplaner for bedriften

Værdiprofil

Karsten har været aktiv involveret i bedriften siden han var 19 år, i dag er han 54 år. Det har altid været en vigtig drivkraft for Karsten, at sætte gang i nye initiativer. Det er en grundlæggende betingelse, at der er økonomisk soliditet til den daglige drift, de nødvendige medarbejdere og de ønskede og nødvendige investeringer. Denne er også en væsentlig forudsætning for den frihed, som står højt på Karsten værdiliste. Det er dog hans opfattelse, at

samfundet efterhånden sætter så mange restriktioner og krav til landbruget, at denne frihed er meget begrænset.

Accept og anerkendelse står højt, og i Karstens forståelse betyder det, at bedriften skal være accepteret og opfattet som en positiv del af det danske samfund. Herunder, at bedriften er en del af naturen, og at der er gode naborelationer.

Vision

Karsten Weinkouffs vigtigste pejlemærker for bedriften er:

- **Sikre at virksomheden overlever mange år fremover.**

For Karsten indebærer dette ikke nødvendigvis, at bedriften skal vokse. Det handler mere om at finde en form, hvor indtjeningen og arbejdspladserne er sikret.

- **Styrke samarbejdet mellem bedrifterne i området**

Dels for at sikre en rationel drift, dels for at bevare landbrug i området og dels for at opnå en mere integreret sammenhæng mellem landbrug og naturen i området

Planer for de nærmeste år

Det skal understreges, at de følgende punkter ikke er konkrete planer på nuværende tidspunkt, snarere nogle ideer, der kunne pege frem mod de nævnte pejlepunkter. Bedriften står for tiden på et punkt i sin livscyklus, hvor alternativer til flere køer og mere jord er under overvejelse.

- Et driftsfællesskab mellem de tre største gårde i området, f.eks. fælles malkestald
- "Farmers village" med elementer som gårdbutik, cowboughture, afsætning af kød gennem slagter i en større by m.v.
- Et natur- og turistprojekt omkring Uggerby Å

Flere af Karsten Weinkouffs ideer hænger godt sammen med nationale og kommunale mål:

- På nationalt niveau er man optaget af problemstillingerne ved de stadig større husdyrbrug. Det har foreløbigt ført til et statsligt krav om at kommunerne i kommuneplanen skal udpege egnede placeringer til store husdyrbrug. Der er et sådan udpeget område lige sydøst for Nørrevang, og det kunne eventuelt spille sammen med Karstens ide om et driftsfællesskab mellem de større husdyrbrug i området
- Områderne omkring Uggerby Å indgår i de kommunale udpegninger "særligt værdifuld natur" og "økologisk forbindelse". Den økologiske forbindelse vil formentlig også blive en del af Grønt Danmarkskort, en vigtig del af Naturplan Danmark, som regeringen lige har meldt ud (oktober 2014). Grønt Danmarkskort skal – som de økologiske forbindelse – skabe forbindelse mellem de mest værdifulde naturområder og sikre spredningskorridorer for planter og dyr. De sammenhængende naturområder kan samtidig betyde større oplevelsesmuligheder for borgerne i kommunen og for turister. Dette ønske matcher de politiske målsætninger for Hjørring Kommune

- Udadvendte aktiviteter med Nørrevang som omdrejningspunkt, matcher ligeledes de politiske målsætninger i kommunen hvad angår turisme og borgernes sundhed og livskvalitet.

7. Udfordringer og løsningsmuligheder

Nogle af udfordringerne er alene af relevans for virksomheden, mens andre fletter sig ind i naboers og andre borgeres interesser. Løsningen af de sidste har derfor positiv betydning for disses livskvalitet og for deres accept af virksomheden som helhed.

Udfordring	Mulige løsninger	Status	Interessenter
Produktionen			
Spredte marker Generel problemstilling i landbruget. Øger transportbehovet og dermed omkostningerne	Samle markerne, i det mindste i få klynger Jordfordeling		Virksomheden Landmænd i området Kommunen Naboer
Harmonikravet Bliver et problem, hvis arealer skal tages ud til ekstensiv drift eller "natur"	Gøre udtagning til ekstensiv drift eller til natur mulig, uden krav om nye harmoniarealer og uden reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote	Den aktuelle lovgivning forhindrer dette	Virksomheden Borgerne Turister Kommunen
Dyrevelfærdskrav for malkekvægstalde, der ikke er rimelige	Større valgfrihed i staldindretning og areal pr. ko Fokus på dyrenes tilstand	Den aktuelle lovgivning forhindrer dette	Virksomheden
Økonomien			
Sikre økonomien fremover	Nye værdiskabende indkomstmuligheder Samarbejde mellem husdyrbrugene i området	Ide-planer	Virksomheden Øvrige husdyrbrug
Landskabet og kulturhistorie			
Ejendommen højt placeret i landskabet	Bygningsarkitektur, materialevalg, landskabselementer som beplantning, volde og placering af rekreative områder.	I sær aktuelt ved evt. udvidelser af anlægget	Borgere Turister Ejeren
Natur			
Miljø			
Nabogener Gyllekørsel om natten	Gyllebeholdere decentralt placeret Rørtransport af gylle Jordfordeling (?)		Naboer til markarealerne Virksomheden

8. Muligheder og interesser

Muligheder omfatter de ideer til tiltag, som bedriften har mulighed for at bidrage med – og som samtidig på den ene eller anden måde kan blive til gavn og glæde for borgere i nærområdet, borgere i hele kommunen og/eller turister.

Det omtalte interessentmøde har bidraget væsentligt til en kortlægning af disse muligheder for samspil mellem bedriften og lokalområdet.

Mulighed	Mulige løsninger	Interesser
Bevare/ øge den gensidige forståelse og accept	Bidrage med større viden om produktionen og kommende planer: Åben hus, gårdbutik, landsbyernes hjemmesider, fælles projekter omkring åen	Borgerne i området Virksomheden
Øge værdien af området omkring Uggerby Å For mennesker og natur	Lokale samarbejdsprojekter af forskellig art Plejeaftaler med kommunen En samlet plan for området, der både tilgodeser biodiversiteten, muligheder for flere oplevelser og mere rationel markdrift	Virksomheden Borgere i lokalområdet Borgere i kommunen Turister/turistforeninger
Bidrage til den "økologiske forbindelse"	Hensyn i markdriften Indgå i fællesprojekter som skovrejsning	Kommunen Virksomheden

9. Handlingsplan

Handlingsplanen er opstillet med henblik på at klargøre, hvilke handlinger der evt. kan løse de nævnte udfordringer hhv. fremme de nævnte muligheder. Der er foretaget et udvalg i udfordringerne og mulighederne – ud fra relevans og ud fra ejerens vurdering af, hvad der er væsentligst at løfte til handlingsniveauet i øjeblikket.

Endelig fastsætter handlingsplanen det tidspunkt, hvor ejeren, Karsten Weinkouff, bør sætte handlingen i gang.

Emne	Handlinger og redskaber	Tidspunkt
Produktionen		
Sikre produktionen og økonomien fremover	<p>Undersøge mulighederne for nye værdiskabende aktiviteter / indkomstmuligheder</p> <p>Undersøge om der er basis for et tæt samarbejde mellem husdyrbrugene i området</p>	<p>2015 og frem</p> <p>Efterår 2015</p>
Jordfordeling	Det skal undersøges om der er interesse i lokalområdet for jordfordeling. Det kan ske i samarbejde med rådgivning og kommune.	Efterår 2015
Harmonikravet	Der skal presses på for at få bevaret arealer som harmoniarealer, hvis de tages ud til ekstensiv drift. Anvend landbrugets organisationer til at fremme denne dagsorden.	Primo 2015 og frem
Virksomhedens samfundsansvar		
Bevare / øge den gensidige forståelse og accept	<p>Overvej hvilke muligheder der er for mindre gener ved gylleudkørsel. Sæt i værk.</p> <p>Overvej og vælg muligheder for at bibringe lokalområdet en større viden om produktionen (Byens hjemmeside, fælles arrangementer, fælles projekter)</p> <p>Overvej at inddrage borgerne i udviklingen af nye aktiviteter.</p>	<p>Primo 2015</p> <p>Primo 2015 og frem</p> <p>Primo 2015 og frem</p>
Øge værdien af området omkring Uggerby Å	<p>Undersøg, om der er interesse for større fælles projekter omkring åen, f.eks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Græsningslaug • Plejeaftaler med kommunen • En samlet plan for området <p>Inddrag borgerne, DN, jægerne, turistforeningen og kommunen</p>	Efterår 2015

Referat af møde på Bindslev Hotel den 29.10.2014 om Nørrevang, Stabækvej 1**Oplæg**

Knud Suhr & Allan Olesen:

Velkomst og introduktion af aftenens forløb samt kort gennemgang af området omkring Stabækvej 1 (udpegninger i Kommuneplan, Natur og Grundvand).

Kort om udviklingen indenfor miljølovgivningen samt strukturudviklingen indenfor landbrug, hvor landbrugene bliver stadig større. Herefter en kort præsentation af udfordringen ved miljøgodkendelsessystemet, som det er i dag.

Karsten Weinkouff

Karstens oldefar købte Nørrevang i 1894. I dag drives den med 300 malkekøer.

Det er ikke længere et mål, at bedriften nødvendigvis skal blive større, men det ses gerne, at der kan laves en længere tidshorisont, når der planlægges. Det forventes også, at det ikke er en enkelt landmand, der står med den økonomiske risiko.

Drøftelse omkring bordet/ i lokalet

De fremmødte blev bedt om at drøfte udfordringer omkring bedriften og værdiskabende muligheder i et samspil mellem bedriften og nærområdet..

Den generelle holdning blandt de fremmødte, var at de ikke umiddelbart kunne se de helt store udfordringer. De mente, at de havde god forståelse for landbrugets problematikker.

Vi skal med kommunen i spidsen vise, at vi er stolte af vores landbrug, blev der sagt. Det blev også flere gange nævnt, at der er mange – og indimellem ufornuftige – regler og krav i lovgivningen om miljø, dyrevelfærd og natur samt i støtteordninger til naturpleje, herunder afgræsning af naturarealer. Kravene indskrænker landmandens frihedsgrader, og kan indimellem gøre det umuligt for landmanden – eller i det mindste uinteressant – at medvirke til at få skabt de gode løsninger lokalt.

Efter en snak i plenum, hvor vi kom langt omkring, kom der lidt små ”udfordringer” frem. Og efter lidt mere snak, kom der muligheder/synergier frem. Allan Olesen var notar:

Udfordringer
Viden om bedriften/regler & tiltag på ejendommen ↳ Produktionsform & produktionsvalg
Gyllekørsel om natten (kan det løses?) ↳ jordfordeling → mulighed for reduceret kørsel?
Meld klart ud om ambitioner for landbruget ↳ (kommunale udmeldinger)

Muligheder/Synergier
"Markedsføringskampagne" (lokalt) ↳ Fortælle de gode historier
Oplevelsesøkonomi: - kobling mellem Borgerforening og turisme & landbrug: - shelters m bålpladser /landbrugsbesøg - åen som trækplaster - "Gå en tur på landet" / stisystemer
Offensive fælles udmeldinger (kommune + landbrug)
Opbakning til turismevinkel (erhvervsforening)
Tidlig dialog ved arbejde med planer
Samarbejde bedrift-jægere, f.eks. om markvildtslaug, miljøfokusafgrøder
Mountainbikes – "oplevels naturen"
Afgræsning med "naturkød"/kødkvæg
"Spør i landskabet" ↳ Karsten har tilbudt sig, men han mangler en skoleklasse der vil stå for det
Område langs åen udlægges som natur uden modkrav om nye harmoniarealer eller reduktion af N-kvote

Undervejs var der en del indslag og en del diskussion om vilkårene for landbrug generelt. Herunder blev der fremdraget flere lovmæssige barrierer for fornuftige og lokale løsninger, der vil indgå som eksempler i det overordnede projekt.

Afslutning

Knud takkede de fremmødte for at have taget sig tid og for at bidrage så fint under mødet. Deltagerne vil få fremsendt et resume af mødet og nogle fotos. Afrapporteringen af det endelige projekt kan ses i februar 2015 på hjemmesiden www.landbrugetilandskabet.dk